

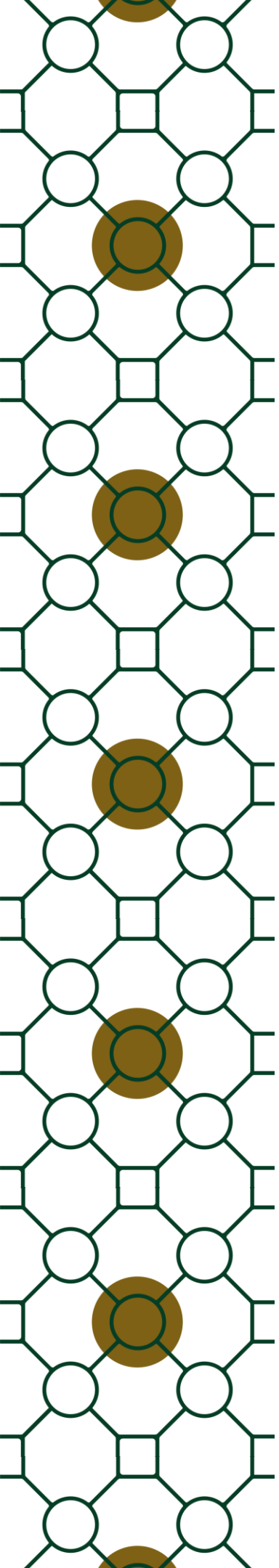

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ

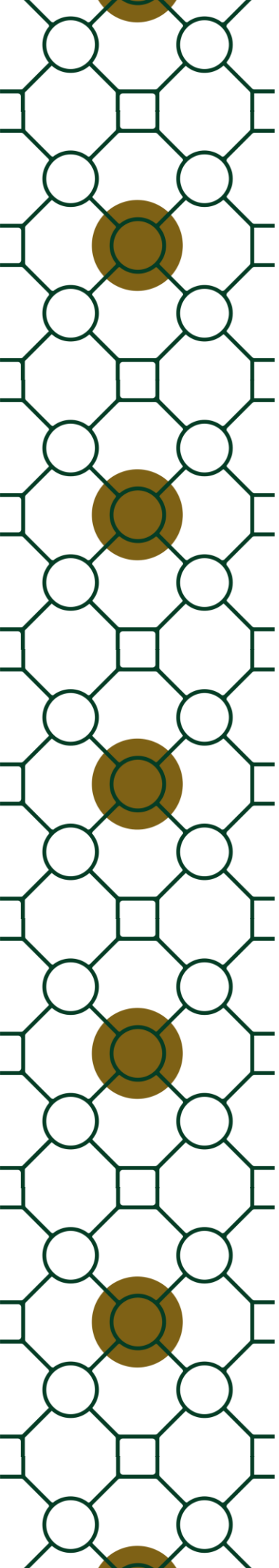
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

**Проблемні аспекти використання стандартів в організації
електронних каталогів бібліотек України**

Олександр Кириленко
відділ лінгвістичного забезпечення
інформаційно-пошукових систем

Актуальною проблемою у формуванні національного інформаційного простору України є взаємодія бібліотек у створенні та використанні єдиних підходів до організації інформаційно-пошукових систем. Стандартизація термінології і технології опрацювання документів дозволяє уніфікувати процеси створення ЕК, проте проблеми якості записів представлених в них обумовлені власними методичними підходами (традиціями) і суб'єктивними чинниками.

Стандарти, що використовуються при організації ЕК можна умовно поділити на такі умовні групи:

- стандарти з менеджменту бібліотечної діяльності та суміжних галузей знань;
- термінологічні;
- видавничі;
- державні стандарти створення бібліографічного опису та запису;
- скорочення слів та заголовків;
- семантичного опрацювання змісту документів;
- організації тезаурусів;
- міжнародні стандартизовані норми і правила з організації, використання та обміну бібліографічною інформацією, авторитетними даними, організацією ОРАС;
- стандарти з інформаційних технологій.

Стандарти з менеджменту бібліотечної діяльності

ДСТУ ISO 2789:2016. Інформація та документація. **Міжнародна бібліотечна статистика** (ISO 2789:2013, IDT). – Уведено вперше ; чинний від 2016–09–01.

ДСТУ ISO 11620:2016. Інформація та документація. **Показники функціонування бібліотек** (ISO 11620:2014, IDT). – Уведено вперше ; чинний від 2016–09–01.

ДСТУ ISO 16439:2016 Інформація та документація. **Методи та процедури оцінювання впливу бібліотек** (ISO 16439:2014, IDT). – Уведено вперше ; чинний від 2016–09–01.

Бібліотечному фахівцю

Ядро книжкового фонду публічної бібліотеки відображає досягнення культури.

[Актуальне](#) [Запитання-відповіді](#) [Консультації](#) [Новини](#) [Публікації](#) [Тезаурус](#) [Авторитетні файли](#)

Розділи сайту

- 1. Офіційна інформація
- 2. Бібліотеки України
- 3. Національні бібліотеки
- 4. Сторінка дослідника
- 5. Методисти рекомендують
- 6. Статистична аналітика
- 7. Бібліотечна планета
- 8. Бібліологія
- 9. Бібліографи презентують

Мастрід

- Інновації/проекти
- Бібліотечний простір
- ЕСMaP
- Лауреати конкурсу
- Нагороди і звання

Нове на сайті

Виставлено:

[29.11.2023]

Умови редакційної передплати журналу «Бібліотечна планета» на 2024 рік

Бібліотекар України || Ukraine librarian || Библиотекарь Украины

Інформація

Зверніть увагу!

Затверджено

Методичні рекомендації щодо заповнення форми звітності № 6-НК (річна) «Звіт про діяльність публічної бібліотеки»

Наказ

Текст рекомендацій

Методичні рекомендації щодо заповнення форми звітності № 6-НК (зведена) (річна) «Зведений звіт про діяльність публічних бібліотек»

Наказ

Текст рекомендацій

Методичні рекомендації щодо заповнення форми звітності № 80-а-рвк (річна) «Зведений звіт публічних та спеціальних бібліотек»

Наказ

Текст рекомендацій ←

Зверніть увагу!

Форми статистичної звітності, затверджені [наказом МКІП 28.11.2022 р. № 463](#)

- Форма звітності № 6-НК (річна) «Звіт про діяльність публічної бібліотеки за 20__ рік»;
- Інструкція щодо заповнення форми звітності № 6-НК (річна) «Звіт про діяльність публічної бібліотеки»;
- Форма звітності № 6-НК (зведена) (річна) «Зведений звіт про діяльність публічних бібліотек за 20__ рік»;
- Інструкція щодо заповнення форми звітності № 6-НК (зведена) (річна) «Зведений звіт про діяльність публічних бібліотек»;
- Форма звітності № 80-а-рвк (річна) «Зведений звіт публічних та спеціальних бібліотек за 20__ рік»;
- Інструкція щодо заповнення форми звітності № 80-а-рвк (річна) «Зведений звіт публічних та спеціальних бібліотек».

Наказ МКІП № 154 від 04.04.2023 "Про подання статистичних та адміністративних даних"

Вітасмо

For Librarians

Our site was created for professional librarians of public libraries of Ukraine.

Библиотекарю

Сайт «Бібліотечному фахівцю» розрахований на спеціалістів публічних бібліотек України.

Пошук

All contents ▾

Пошук

Голосування

Під **бібліотечним сайтом** мається на увазі унікальний домен в інтернеті, що складається з набору вебсторінок, які опубліковані бібліотекою для забезпечення доступу до сервісів та ресурсів бібліотеки (ДСТУ ISO 2789:2016 (ISO 2789:2013, IDT) «Інформація та документація. Міжнародна бібліотечна статистика»).

Потрібно зазначити, що вперше у вітчизняній бібліотечній статистиці **облік відвідувань** приведено у відповідність із загальноприйнятою у світі практикою, що відповідає ДСТУ ISO 2789:2016 (ISO 2789:2013, IDT) «Інформація та документація. Міжнародна бібліотечна статистика»: один прихід користувача до бібліотеки протягом дня – одне відвідування.

У графі 12 вказується **кількість звернень на вебсайти бібліотек**. Цей показник визначається за кількістю запитів на вебсайти бібліотек, що надійшли не з їх приміщень протягом року, незалежно від кількості переглянутих сторінок чи елементів та відповідає ДСТУ ISO 2789:2016 (ISO 2789:2013, IDT) «Інформація та документація. Міжнародна бібліотечна статистика». Необхідно зважати, що у даному випадку враховуються лише звернення на вебсайти і блоги, а не сторінки у соціальних мережах.

Термінологічні стандарти

ДСТУ 5034:2008. Інформація та документація. **Науково-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять** : вид. офіц. – Уведено вперше ; чинний від 2009–01–01. – Київ : Держспоживстандарт України, 2009. – III, 38 с. – (Національний стандарт України)

ДСТУ 7448:2013. Інформація та документація. **Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять** : вид. офіц. – Уведено вперше (зі скасуванням в Україні ГОСТ 7.26–80) ; чинний від 2014–07–01. – Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. – III, 41 с. – (Національний стандарт України).

ДСТУ ISO 5127:2018. Інформація та документація. **База та словник термінів (ISO 5127:2017, IDT)**. – На заміну ДСТУ ISO 5127:2007 ; чинний від 2019–01–01. /

Видавничі стандарти

ДСТУ ГОСТ 7.51–2003. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. **Картки для каталогів і картотек. Каталогізація у виданні. Склад, структура даних та видавниче оформлення (ГОСТ 7.51–98, IDT) : вид. офіц. – Уведено вперше (зі скасуванням ГОСТ 7.51–84) ; чинний від 2004–07–01. – Київ : Держспоживстандарт України, 2004. – V, 9 с. – (Національний стандарт України).**

та інші стандарти, що встановлюють основні види, формати, вихідні відомості видань, порядок створення анотацій тощо.

Державні стандарти створення бібліографічного опису та запису:

ДСТУ ГОСТ 7.1–2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. **Бібліографічний запис. Бібліографічний опис.** Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1:2003, IDT) : вид. офіц. – Уведено вперше (зі скасуванням ГОСТ 7.1–84, ГОСТ 7.16–79, ГОСТ 7.18–79, ГОСТ 7.34–81, ГОСТ 7.40–82) ; чинний від 2008–04–01. – Київ : Держспоживстандарт України, 2007. – III, III, 47 с. – (Національний стандарт України).

ДСТУ ГОСТ 7.80:2007. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. **Бібліографічний запис. Заголовок.** Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.80–2000, IDT) : вид. офіц. – Уведено вперше ; чинний від 2008–04–01. – Київ : Держспоживстандарт України, 2009. – III, III, 7 с. – (Національний стандарт України).

ДСТУ ISO 7154:2010. Інформація та документація. **Принципи бібліографічного упорядкування** (ISO 7154:1983, IDT) : вид. офіц. – Уведено вперше ; чинний від 2012–01–01. – Київ : УкрНДНЦ, 2018. – IV, 12 с. – (Національний стандарт України).

ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. **Бібліографічне посилання.** Загальні положення та правила складання : вид. офіц. – Уведено вперше ; чинний від 2016–07–01. – Київ : УкрНДНЦ, 2016. – IV, 16 с. – (Національний стандарт України).

Стандарти скорочення слів та заголовків

ДСТУ 6095:2009. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. **Правила скорочення заголовків і слів у заголовках публікацій** : вид. офіц. – Уведено вперше ; чинний від 2009–07–01. – Київ : Держспоживстандарт України, 2009. – V, 5 с. – (Національний стандарт України).

ДСТУ 3582:2013. Інформація та документація. **Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою**. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ) : вид. офіц. – На заміну ДСТУ 3582–97 ; чинний від 2014–01–01. – Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. – III, 15 с. – (Національний стандарт України).

ДСТУ 7093:2009. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. **Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами** (ГОСТ 7.11–2004 (ISO 832:1994), MOD; ISO 832:1994, MOD) : вид. офіц. – Уведено вперше (зі скасуванням в Україні ГОСТ 7.11–78) ; чинний від 2010–04–01. – Київ : Держспоживстандарт України, 2009. – IV, 82 с. – (Національний стандарт України).

ГОСТ 7.12–93. Система стандартів по информации, библиотечному и издательскому делу. **Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке**. Общие требования и правила : изд. офиц. – Взамен ГОСТ 7.12–77 ; введ. 1995–07–01 ; введ. в Украине 1997–01–01. – Киев : Госстандарт Украины, 1997. – III, 19. – (Межгосударственный стандарт)

Стандарти семантичного опрацювання змісту документів:

ДСТУ 2395–2000. Інформація та документація **Обстеження документа, встановлення його предмета та відбір термінів індексування.** Загальна методика (ГОСТ 30671–99; ISO 5963:1985) : вид. офіц. / розроб. А. Стогній [та ін.]. – На заміну ДСТУ 2395–94 ; чинний від 2001–07–01. –Київ : Держстандарт України, 2000. – IV, 8 с. ; IV, 8 с. – (Державний стандарт України) (Міждержавний стандарт).

ДСТУ ГОСТ 7.59:2003. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. **Індексування документів.** Загальні вимоги до систематизації та предметизації (ГОСТ 7.59–2003 (ИСО 5963–85), IDT) : вид. офіц / оформ. Т. Сікорська. – Уведено вперше (зі скасуванням в Україні ГОСТ 7.59–90) ; чинний від 2004–07–01. – Київ : Держспоживстандарт України, 2004. – V, 5 с. – (Національний стандарт України).

ДСТУ 6096:2009. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. **Універсальна десяткова класифікація.** Структура, правила ведення та індексування (ГОСТ 7.90–2007, MOD) : вид. офіц. –Уведено вперше ; чинний від 2009–07–01. – Київ : Держспоживстандарт України, 2009. – III, III, 22 с. – (Національний стандарт України).

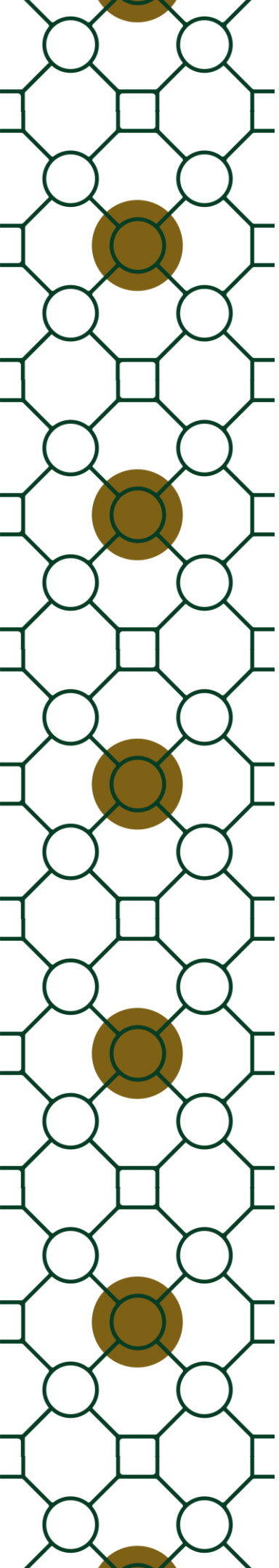
Стандарти з організації тезаурусів

ДСТУ 4031–2001. Інформація та документація. **Багатомовний тезаурус. Методика розроблення** (ISO 5964:1985, IDT) : вид. офіц. / розроб. А. Стогній [та ін.]. – На заміну ГОСТ 7.24–90 ; чинний від 2002–01–01. –Київ : Держстандарт України, 2001. – IV, 78 с. ; IV, 78 с. – (Державний стандарт України).

ДСТУ 4032–2001. Інформація та документація. **Одномовний тезаурус. Методика розроблення** (ISO 2788:1986, IDT) : вид. офіц. / розроб. А. Стогній [та ін.]. – На заміну ГОСТ 7.25–80 ; чинний від 2002–01–01. – Київ : Держстандарт України, 2001. – IV, 60 с. ; IV, 60 с. – (Державний стандарт України)

ДСТУ ISO 25964-1:2018. Інформація та документація. **Тезауруси та сумісність з іншими словниками. Ч. 1. Тезауруси для інформаційного пошуку** (ISO 25964-1:2011, IDT). – Уведено вперше ; чинний від 2019–01–01.

ДСТУ ISO 25964-2:2018. Інформація та документація. **Тезауруси та сумісність з іншими словниками. Ч. 2. Взаємодія з іншими словниками** (ISO 25964-2:2013, IDT). – Уведено вперше ; чинний від 2019–01–01.

Міжнародні стандартизовані норми і правила з організації, використання та обміну бібліографічною інформацією, авторитетними даними, організацією ОРАС

ISBD Міжнародний стандартний бібліографічний опис

AACR Англо-американські правила каталогізації

RDA Опис ресурсу та доступ

ISO 2709 Формат для обміну бібліографічними записами

ДСТУ ISO 15511:2018 Міжнародний стандартний ідентифікатор для бібліотек і пов'язаних з ними організацій (ISIL)

ДСТУ ISO 27729:2018. Міжнародний стандартний ідентифікатор імен (ISNI)

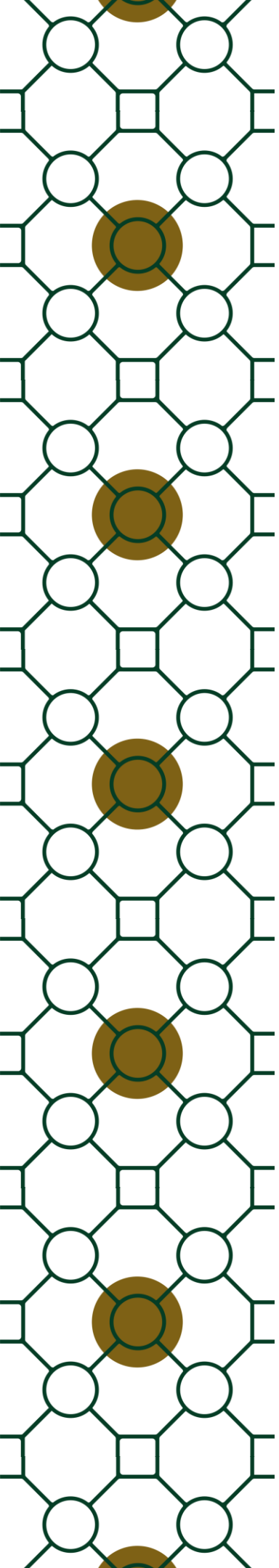
Бібліографічні концептуальні моделі ІФЛА

LRM Бібліотечна довідкова модель

FRBR Функціональні вимоги до бібліографічних записів

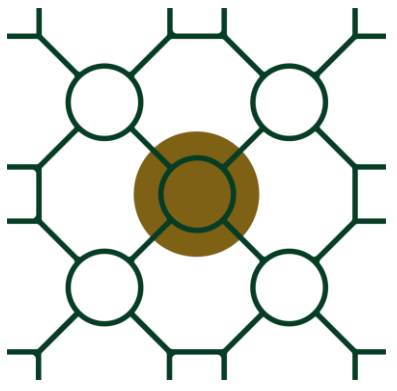
FRAD Функціональні вимоги до авторитетних даних

FRSAD Функціональні вимоги до предметних авторитетних даних

Важливим сьогодні для розвитку стандартизації в бібліотечній сфері України є :

- вивчення міжнародного досвіду в організації використання та розробки нових стандартів;
- адаптація національної термінології до міжнародної терміносистеми;
- прискорення гармонізації і впровадження міжнародних стандартів;
- методичний супровід впровадження стандартів на рівні провідних бібліотек і на рівні держави;

Дякую за увагу!

vlz@nplu.org